

សៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេស ផលិតមេឡូតចំបើង

រៀបចំក្រុងដោយ: លោក សីវ លាងហ៊ី
អ្នកជំនាញផ្នែកផ្ទេរ និង ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យា

ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១១

តារាងមាតិកា

អារម្ភកថា.....	1
១-សេចក្តីផ្តើម	2
២-វត្តធាតុផ្សំ និង សំភារៈ បណ្តុះផ្សិតចំបើង	Error! Bookmark not defined.
២-១. សំភារៈដែលត្រូវការប្រើប្រាស់ក្នុងការបណ្តុះផ្សិតចំបើងតាមបែបចំហុយ.....	Error! Bookmark not defined.
២-២. វត្តធាតុផ្សំ សម្រាប់លាយល្បាយបណ្តុះផ្សិតចំបើងតាមបែបចំហុយ.....	Error! Bookmark not defined.
៣- ការលាយវត្តធាតុផ្សំដុំល្បាយបណ្តុះផ្សិតចំបើង តាមបែបចំហុយ	Error! Bookmark not defined.
៣-១. វិធីលាយល្បាយបណ្តុះ ដោយប្រើដីអ៊ុយរ៉េ បន្ថែម	Error! Bookmark not defined.
៣-២. វិធីលាយល្បាយបណ្តុះ ដោយប្រើដីកំប៉ុស្តិ៍រាវ.....	Error! Bookmark not defined.
៤-ការរៀបចំដុំល្បាយបណ្តុះផ្សិត	Error! Bookmark not defined.
៥-ការចំហុយដុំល្បាយបណ្តុះផ្សិត	Error! Bookmark not defined.
៦-ការបញ្ចូលមេផ្សិត ទៅក្នុងដុំល្បាយបណ្តុះ	Error! Bookmark not defined.
៧- ការប្រមូលផលផ្សិត	Error! Bookmark not defined.
៨- រោងបណ្តុះផ្សិតចំបើង តាមបែបចំហុយ(ស្ទីម).....	Error! Bookmark not defined.
៨.១. ប្រភេទរោងបណ្តុះផ្សិតចំបើង	Error! Bookmark not defined.
៨.២. ទីកន្លែងសំរាប់សង់រោងបណ្តុះផ្សិត	Error! Bookmark not defined.
៨.៣. ការបណ្តុះផ្សិតចំបើង ក្នុងរោងបណ្តុះ សង់នៅក្រោមផ្ទះ.....	Error! Bookmark not defined.
៨.៤. ការព្យួរដុំបណ្តុះផ្សិតចំបើង ក្រោមដើមឈើ	Error! Bookmark not defined.
៩. វិធីកែដុំល្បាយចាស់សម្រាប់បណ្តុះផ្សិតសារជាថ្មី.....	Error! Bookmark not defined.
១០. ការកត់ត្រាចំណូលចំណាយផលិតកម្ម និង វិភាគសេដ្ឋកិច្ច.....	Error! Bookmark not defined.
១០.១. ការកត់ត្រាចំណាយចំណូលផលិតកម្ម.....	Error! Bookmark not defined.
១០.២. ការប្រើប្រាស់ព័ត៌មានប្រមូលបាន សម្រាប់វិភាគចំណាយចំណូលផលិតកម្ម.....	21
ឧបសម្ព័ន្ធ ១: សន្លឹកគំរូកំណត់ត្រាចំណាយចំណូលផលិតកម្ម (ស្រង់ពីកំណត់ត្រាកសិករគម្រោង TSTD)	22
ឧបសម្ព័ន្ធ ២: បដាជំនួយបណ្តុះបណ្តាល ស្តីពី ការបណ្តុះផ្សិតចំបើង តាមបែបចំហុយ (ស្ទីម).....	Error! Bookmark not defined.
ឧបសម្ព័ន្ធ ៣: ខិត្តប័ណ្ណកសិករ ស្តីពី ការបណ្តុះផ្សិតចំបើង តាមបែបចំហុយ (ស្ទីម)	27

អារម្ភកថា

គម្រោងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីបង្កើនផលិតភាពជុំវិញតំបន់ទន្លេសាប (TSTD) ជាគម្រោងជំនួយបច្ចេកទេស ដែលផ្តល់សហ-ហិរញ្ញប្បទានឥតសំណងសម្រាប់អនុវត្ត ដោយរដ្ឋាភិបាលហ្វ្រង់ឡង់ មូលនិធិដៃគូអ៊ី-អាស៊ី និង ចែករំលែកពុទ្ធិនៃសាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ និង ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាចូលរួមបដិភាគ មិនមែនជាថវិកា (ធនធានមនុស្ស ការិយាល័យបំពេញការងារ...) សម្រាប់អនុវត្តគម្រោង។ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ជាអ្នកចាត់ចែងប្រតិបត្តិការផ្ទាល់ ជំនួសមុខឲ្យម្ចាស់ជំនួយ ។ គម្រោងកំពុងធ្វើការសាកល្បងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យា កសិកម្ម និង ផ្តល់សេវាព័ត៌មានជនបទដើម្បីបង្កើន និង ពង្រីកប្រាក់ប្រភពចំណូលរបស់គ្រួសារកសិករខ្នាតតូច ក្នុង ខេត្ត កំពង់ចាម កំពង់ធំ សៀមរាប និង បន្ទាយមានជ័យ។

សៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេសស្តីពី *ការផលិតមេផ្សិតចំបើង* នេះបានរៀបចំក្រុងឡើង ដើម្បីផ្តល់នូវ ចំណេះដឹង និង ចំណេះធ្វើជាក់ស្តែងជាសង្ខេបស្តីពីការផលិតមេផ្សិតចំបើង។

ខ្លឹមសារក្នុងសៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេសនេះបានរៀបចំឡើងសម្រាប់កសិករ ដោយផ្អែកលើជំហាន និង បទ ពិសោធន៍បច្ចេកទេសជាក់ស្តែង ដែលអនុវត្តផ្ទាល់ បានជោគជ័យក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកសិករផលិតមេផ្សិត នៅតាមទីតាំងចំនួនបួនកន្លែង ក្នុងខេត្តគោលដៅរបស់គម្រោង។

ក្នុងការរៀបចំក្រុងសៀវភៅនេះមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងការផ្តល់ជាគំនិត និង ការសម្រួល និង បន្ថែមខ្លឹមសារបច្ចេកទេសពី លោក **សាន ឆក** អ្នកជំនាញផ្នែកព័ត៌មាន និង ប្រាស្រ័យទាក់ទងកសិកម្ម និង លោក **អ៊ិន ប៊ុនណារិទ្ធ** អ្នកជំនាញផ្នែកម៉ាកឌីតធីង/សង្វាក់ទីផ្សារ ។

ការអនុវត្តន៍កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងធ្វើបង្ហាញស្តីពីការបណ្តុះផ្សិតចំបើង និង ការផលិតមេផ្សិតអាច ទទួលបានជោគជ័យ ដោយមានការគាំទ្រជាប់ជាបន្តពីបុគ្គលិកគម្រោង TSTD ពី លោក **ប្រាក់ ថាវអមិដា** ប្រធាន សម្របសម្រួលគម្រោង TSTD និង ជាអគ្គលេខាធិការរង នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ លោក **David Thomson** ប្រធានក្រុមទីប្រឹក្សាគម្រោង និង មន្ទីរកសិកម្មខេត្តទាំងបួន។

អ្នករៀបចំក្រុង

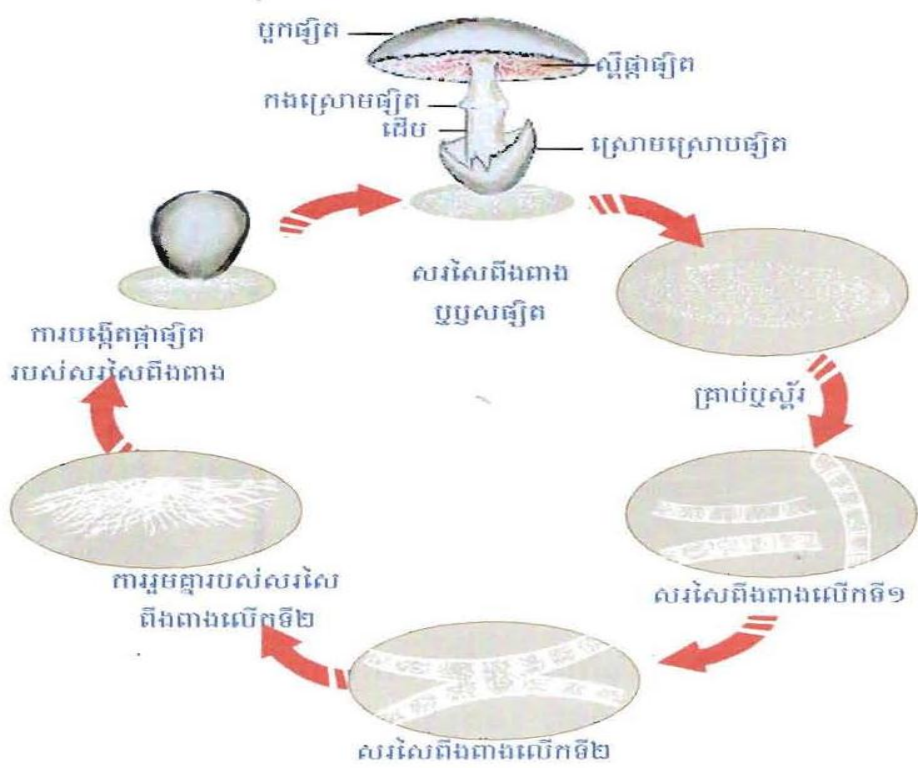
លោក **លីវ លាងហ៊ី** អ្នកជំនាញផ្នែកផ្ទេរ និង ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យារបស់គម្រោង TSTD
ទូរស័ព្ទ: ០១២ ៤៩១ ៧៧៦
អ៊ីម៉ែល: livleanghy@gmail.com

១-សញ្ញាណទូទៅ

ជាទូទៅ ពពួកផ្សិតអាចដុះលើកាកសំណល់សរីរាង្គរុក្ខជាតិ ដែលពុករលួយគរលើគ្នា (កំប៉ុស្ត) ក្នុងលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុ (សំណើម និង កំដៅ) ដែលសមស្របនឹងការលូតលាស់របស់វា ។ ផ្សិតចំបើងត្រូវការលក្ខខណ្ឌលូតលាស់ក្តៅ-សើម សមស្រប ដែលកើតឡើងដោយសារប្រតិកម្មកាច់បំបែកសារធាតុសរីរាង្គ (ហៅថា កំប៉ុស្តកម្ម¹) ក្រោមលក្ខខណ្ឌសមស្របចំនួន ៣ គឺ៖

- (១)- ល្បាយសរីរាង្គសើម
- (២)- បង្គាប់បានណែន ហើយ
- (៣)- ចិតក្នុងកន្លែងហាប់ជិត (ដូចជា ក្នុងតំនូកចំបើង ឬ រោងបណ្តុះផ្សិត) ដាច់ពីបរិយាកាសខាងក្រៅ។

អ្នកបណ្តុះផ្សិតចំបើងត្រូវយល់ដឹងឲ្យបានច្បាស់ពី វដ្តជីវិតលូតលាស់របស់ផ្សិតចំបើង និង តម្រូវការលូតលាស់របស់វា ដើម្បីរៀបចំលក្ខខណ្ឌបណ្តុះ ឱ្យសមស្របឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការលូតលាស់របស់ផ្សិត តាមដំណាក់ (អាយុ) លូតលាស់របស់វា ។ ខាងក្រោមជារូបតំណាងវដ្តលូតលាស់ របស់ផ្សិតចំបើង ៖

រូបលេខ ១: វដ្តលូតលាស់របស់ផ្សិតចំបើង

¹ ជាដំណើរការបំបែកធ្វើឲ្យពុកផុយ នូវសារធាតុសរីរាង្គ ដោយមីក្រូសារពាង្គកាយ ។ តាមរយៈដំណើរការនេះ សារធាតុសរីរាង្គដែលត្រូវបានបំបែកយឺតៗ ទៅជាជីជាតិចិញ្ចឹមសម្រាប់ឲ្យរុក្ខជាតិ ឬ ដំណាំអាចស្រូបយកប្រើប្រាស់សម្រាប់លូតលាស់បាន ។

ផ្សិតដុះចេញពីគ្រាប់ពូជ ឬ មេផ្សិត ដែលហៅថា គ្រាប់ស្ករ ។ គ្រាប់ស្ករមានទំហំតូចៗ ដែលមិនអាចមើលឃើញនឹងភ្នែកទទេបានឡើយ ។ ស្ករកកើតពីដើមផ្សិតពេញវ័យ ។ ក្នុងធម្មជាតិ គ្រាប់ស្ករហើរហើរតាមខ្យល់ធ្លាក់តាមទីនានា ហើយវាអាចសម្រស់នៅទីនោះ រងចាំលក្ខខណ្ឌអំណោយផលសមស្រប ដើម្បីដុះជាផ្សិត បន្តពូជពង្សតទៅទៀត ។ មុននឹងកើតទៅជាផ្សិត ស្ករត្រូវវិវឌ្ឍខ្លួនរបស់វា ជាសរសៃរឹងពាង (ហៅ មីសេលីលូម) ជាដំណាក់កាល មុននឹងក្លាយជាកូនផ្សិតក្រពុំ (ហៅ ផ្កាផ្សិត) ដែលនឹងលូតលាស់ពេញរូបរាងជាផ្សិតពេញវ័យ ។

រូបលេខ ២: ផ្សិតចំបើងវិវឌ្ឍពីសរសៃរឹងពាង ទៅជាផ្សិតពេញវ័យ

ការបណ្តុះផ្សិត ជាដំណើរការរៀបចំបង្កើតឱ្យមានលក្ខខណ្ឌលូតលាស់ បានសមស្រប តាមដំណាក់កាលលូតលាស់ផ្សេងៗរបស់ផ្សិត ដូចដែលបានបញ្ជាក់ខាងលើ។ តាមរយៈការបង្កើតជាលក្ខខណ្ឌសមស្របសម្រាប់ការលូតលាស់ អ្នកបណ្តុះផ្សិតចំបើង អាចធ្វើឱ្យផ្សិតចំបើងដុះបានពេញមួយឆ្នាំ នៅទីកន្លែង និងពេលវេលាដែលគេចង់បណ្តុះ² ដោយប្រើមេផ្សិត (ស្ករ) ពីអ្នកផលិតមេ ឬ ដោយធ្វើមេផ្សិតដោយខ្លួនឯង ។

២-របៀបផលិតមេពូជផ្សិតចំបើង

មេពូជ³ផ្សិត អាចផលិតបានពីគល់ផ្សិតស្រស់ (ហៅ ណែយ៉ូ) តាមរយៈ មជ្ឈដ្ឋានលូតលាស់ ២យ៉ាងគឺ ៖

- (១) ល្បាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល និង
- (២) ល្បាយ កំប៉ុស្តិ៍ ។

² សម្រាប់ខ្លឹមសារលំអិតស្តីពី ការបណ្តុះផ្សិតចំបើង សូមមើលសៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេសស្តីពី ការបណ្តុះផ្សិតចំបើង តាមបែបចំហុយរបស់គម្រោង TSTD ដែលអាចរកបានតាម វេបសាយមណ្ឌលព័ត៌មានកសិករជនបទតាមអាសយដ្ឋាន www.telecentercambodia.org/
³ សំដៅទៅរក សរសៃ មីសេលូម ដែលបណ្តុះបានពីគល់ផ្សិតស្រស់ (ណែយ៉ូ) ក្នុងបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ឬក៏ ក្នុង ល្បាយកំប៉ុស្តិ៍។

នៅក្នុងសៀវភៅបច្ចេកទេសនេះ យើងនឹងបរិយាយទាំង ២ របៀប ។ របៀបទី១ ជាវិធី ដែលត្រូវឆ្លងកាត់ ដំណាក់កាលបន្តបន្ទាប់គ្នាជាច្រើន មុននឹងឈានដល់ដំណាក់កាលផលិតបានជាមេផ្សិត សម្រាប់លក់ឱ្យកសិករ ដើម្បីយកទៅបណ្តុះបានជាផ្សិតចំបើង។ វិធីទី ២ ជាវិធីកាត់ខ្លី (ឆាប់បានប្រើ) ដោយប្រើណែយ៉ូ និង ល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ ។

២.១-របៀបផលិតមេពូជផ្សិតចំបើង តាមរយៈសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល

ការផលិតមេផ្សិតតាមរបៀបនេះ ត្រូវឆ្លង ៣ ដំណាក់កាលសំខាន់ៗ គឺ ៖

- ក) ការបណ្តុះមេពូជផ្សិត ក្នុងដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល (ពីគល់ផ្សិតស្រស់ ឱ្យបានទៅជា សរសៃរមីសេល្យូម ហៅថា មេសារាយ⁴)
- ខ) ការបង្កាត់បន្តមេពូជបណ្តុះដែលបានក្នុងដបសារាយ ទៅក្នុងដបស្រូវ (បានជាសរសៃ មីសេល្យូម ហៅថា មេស្រូវ) និង
- គ) ការបង្កាត់មេស្រូវ ទៅជាមេអង្កាម ឬ មេកំប៉ុស្តិ៍ (ធ្វើពីសំបកសណ្តែកបាយ ឬ បណ្តាលគ) សម្រាប់លក់ឱ្យអ្នកបណ្តុះផ្សិត។

ដបសារាយ

ដបស្រូវ

ថង់មេសម្រាប់លក់ឱ្យអ្នកបណ្តុះ

រូបលេខ ៣: រូបថតបង្ហាញផលិតផលនៃដំណាក់ទាំង ៣

⁴ មេសារាយ ជាមានដើម ផលិតបានដោយឆ្លងកាត់ការចំណាយដើមទុនច្រើន ហើយទាមទារការផ្គត់ផ្គង់ផ្នែកបច្ចេកទេសក្នុងការផលិត ដូច្នេះ វាជាធនធានដ៏មានតំលៃ (ជា មេពូជដើម) សម្រាប់អ្នកផលិតមេផ្សិត។ ដូច្នេះ ដើម្បីចំណេញ គេអាចយក មេសារាយ ដើម ទៅបន្តបង្កាត់បន្តបាន ២ តំណទៀត ប៉ុន្តែត្រូវចងចាំថា ការបង្កាត់បន្តបែបនេះ ធ្វើឱ្យមេបន្តដែលទទួលបាន ចុះខ្សោយ។ គេក៏អាចប្រើវិធីបង្កាត់បន្ត ដូចគ្នានេះ បានផងដែរ សម្រាប់មេស្រូវ (គឺ បន្តពីមេស្រូវ ទៅមេស្រូវ)។

ក) ការបណ្តុះមេពូជផ្សិតក្នុងដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល

២.១- លក្ខខណ្ឌលូតលាស់ និង តម្រូវការធាតុចិញ្ចឹមសម្រាប់បណ្តុះមេពូជផ្សិត (មេសារាយ)

មេពូជផ្សិត ត្រូវការមជ្ឈដ្ឋានលូតលាស់ និង សារធាតុចិញ្ចឹមផ្សំសមស្រប។ វត្ថុធាតុចិញ្ចឹមសម្រាប់បណ្តុះគល់ផ្សិត ស្រស់ ឱ្យលូតលាស់ទៅជា សរសៃមីសេលរួម (មេពូជផ្សិត) ហៅថា ល្បាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ។ ល្បាយសារាយនេះ ផ្សំឡើងពីវត្ថុធាតុផ្សំ ៤ មុខ តាមបរិមាណ ដូចខាងក្រោម៖

- (១)- ដំឡូងបារាំង (ប៉េ) = ៦០០ក្រាម (ចិតសំបក រួចចិតជាដុំបួនជ្រុងតូចៗ ទំហំ ១ សងទីម៉ែត្រ - ប៉ុនៗកូនដៃ)
- (២)- ម៉្យ៉ៅស្តុរគ្មយកូលីន (ដេ) = ៤០ក្រាម
- (៣)- ម៉្យ៉ៅសារាយសញ្ញាត្រាត្រី (អា) = ២៥ក្រាម (១ កញ្ចប់/ថង់)
- (៤)- ទឹកស្អាត (អិល) = ២,៥លីត្រ

រូបលេខ ៤: វត្ថុធាតុដើមសម្រាប់ផលិត ល្បាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល

ការបណ្តុះមេពូជផ្សិត ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងដប (ដបស្រាគោញាក់ ដបសំប៉ែត) ដែលស្អាត និង គ្មានមេរោគ ។ តាមធម្មតា ដបប្រភេទនេះ ត្រូវប្រមូលទិញពីកន្លែងអេបចាយ ដូច្នេះត្រូវសំអាតឱ្យល្អិតល្អន់ បានស្អាតល្អ ។ ការលាងសំអាតដប ចាប់ផ្តើមពីការលាងដបនឹងសាប៊ូ រួចដាក់ហាលថ្ងៃរយៈពេល ១-២ថ្ងៃ ។ បន្ទាប់មក យកដបដែលបានហាលថ្ងៃនោះ ទៅស្ទោរក្នុងឆ្នាំង អូតក្តៅ ឱ្យបានពុះជាប់រយៈពេល ១ ម៉ោង ។ បន្ទាប់ពីស្ទោររួច ស្រង់យកដបស្ទោររួចនោះ ទៅសំដីល ដោយផ្តាច់មាត់ចុះក្រោម នៅកន្លែងស្អាតមួយ សម្រាប់ច្រកល្បាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ។

រូបលេខ ៥: ការលាងសំអាត និង ដាក់ដប ហាលថ្ងៃ

មេពូជផ្សិតចំបើង ត្រូវការល្បាយសារាយប៉េ-ដេ-អា-អិល ដែលមានមជ្ឈដ្ឋានអាស៊ីតតិចក្បែរណ៍ត (PH⁵: ៦,៥-៧)។
មេផ្សិតអំបោះ ត្រូវការមជ្ឈដ្ឋានអាស៊ីតខ្លាំងជាង (គឺ PH: ៤,៥-៥) ។ ការវាស់ប៉េហាស់ (PH) សូលុយស្យុង
ទឹកដំឡូងបារាំងស្បែក ត្រូវធ្វើទៅ នៅពេលដែលទឹកស្បែកដំឡូងបារាំង ចុះត្រជាក់សិន ។

ការកែប្រែមជ្ឈដ្ឋានអាស៊ីត (ប៉េហាស់) របស់ទឹកសូលុយស្យុងល្បាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ជាការចាំបាច់
ដើម្បីទទួលបានប៉េហាស់សមស្រប ហើយការកែប្រែ ប៉េហាស់នេះអាចធ្វើឡើង ដោយប្រើក្រូចឆ្មារ (ដើម្បីតំឡើង
ជាតិជួរ) ឬ ទឹកកំបោរសរ (ដើម្បីបន្ថយជាតិជួរ) ។ វត្ថុធាតុដើម និងសមាមាត្រធាតុផ្សំ ត្រូវការដើម្បីរៀបចំល្បាយ
សារាយប៉េ-ដេ-អា-អិល សម្រាប់ផ្សិតច្រើនប្រភេទ គឺ ដូចៗគ្នា ។ អ្វីដែលខុសគ្នា គឺ មជ្ឈដ្ឋានសូលុយស្យុង
(ប៉េហាស់) របស់ល្បាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ។

រូបលេខ ៦: ការពិនិត្យមើល/វាស់ប៉េហាស់សូលុយស្យុងទឹកដំឡូងបារាំងស្បែក (ឱ្យដឹងជាតិជួរ ឬ ប្រែ)

២.២-ជំហានក្នុងការរៀបចំល្បាយសារាយធាតុចិញ្ចឹម (សារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល) សម្រាប់បណ្តុះមេ
ពូជផ្សិត

- ១- យកដំឡូងបារាំងមើមចំណាស់ៗ (៦០០ ក្រាម/ ៦ខាំ) មកចិតសំបកវាចេញ បន្ទាប់មកពុះវាជាដុំបួនជ្រុង
ទំហំ ១ សង់ទីម៉ែត្រ (ប៉ុនៗកូនដៃ) រួចលាងឱ្យស្អាត មុននឹងដាក់ចូលក្នុងឆ្នាំង។
- ២- ចាក់ទឹកស្អាតចូលក្នុងឆ្នាំងដំឡូងចំនួន ២,៥លីត្រ រួចស្បែកដំឡូង ឱ្យឆ្អិន/ផុសល្អ។

រូបលេខ ៧: ការរៀបចំល្បាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល

⁵ កម្រិតជួរ-ប្រែរបស់វត្ថុរាវ (សូលុយស្យុង) ដែលមានវិសាលភាពប្រែប្រួលពី ១ (អាស៊ីត/ជួរខ្លាំង) ដល់ ១៤ (អំបិល/ប្រែខ្លាំង)។ ប៉េហាស់ ៧
នៅចន្លោះកណ្តាលវិសាលភាពអាស៊ីត-អំបិល ហៅថា ណ៍ត (គឺ មិនជួរ មិនប្រែ) ។ កម្រិតជួរ-ប្រែក្នុងទឹក ឬ ដី អាចកំណត់ (គឺថា ជម្រុញ/
បង្កលក្ខណៈ ឬក៏ បង្កាក់/រារាំង) ការលូតលាស់ ល្បឿនលូតលាស់ និង ការបំពេញមុខនាទីជីវៈសាស្ត្រ/សរីរៈសាស្ត្រផ្សេងៗរបស់វត្ថុជាតិ-សត្វ

៣- ច្រោះយកទឹកដំឡូងស្ងោរ (ឬ កិនដំឡូងនឹងម៉ាស៊ីនក្រឡុកឱ្យហ្មត់ល្អ រួចចាក់លាយជាមួយទឹកដំឡូងស្ងោរ) រួចហើយ ចាក់ម៉ៅស្ត្រគ្រុយកូលីន ចំនួន ៤០ក្រាម ចូលក្នុងទឹកដំឡូងស្ងោរនោះ កូរឱ្យរលាយ បន្ទាប់មកយកទៅដាំ (ប្រើភ្លើងរំងាស់តិចៗ) រួចចាក់រោយម៉ៅសាវាយចូលតិចៗ ហើយកូរជាប់តិចៗ រហូតអស់ម៉ៅសាវាយចំនួន ២៥ក្រាម (១ កញ្ចប់) ។

រូបលេខ ៨: (ក) ការច្រោះទឹកដំឡូងស្ងោរ និង (ខ) ចាក់ម៉ៅស្ត្រគ្រុយកូលីន និង រោយម៉ៅសាវាយតិចៗ

៤- បន្តកូរល្បាយដាំក្នុងឆ្នាំងជាប់រហូតដាច់ទឹកល្អ រយៈពេលប្រមាណ ៤៥-៦០នាទី (បន្ទាប់ពីពុះ) ។ ភាពស្រស់ដាច់ទឹកល្អនៃសាវាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល កំណត់គុណភាពលូតលាស់ និងភាពមានកំលាំងខ្លាំង ល្អរបស់មេពូជ ។ ភាពស្រស់ដាច់ទឹកល្អរបស់សាវាយ អាចសំគាល់បាន ដោយបន្តកំលាយសាវាយកំពុង កូរនៅក្តៅ លើបាន/ថាស ឬ គំរបឆ្នាំង រួចទុកឱ្យវាត្រជាក់ ហើយដាក់ម្រាមអង្កុលដៃលើញ្ជុំកិលតិចៗពីលើ វាអាចរអិលទៅមុខ មិនជ្រាយបែក (គឺថា វានៅតែរក្សាបានរូបរាងកក របស់វា)។

រូបលេខ ៩: ការកូរល្បាយសាវាយ និង ការសំគាល់ភាពស្រស់ដាច់ទឹករបស់សាវាយ ក្រោយពីការកូរ

៥- បូម (សីរ៉ាំង ២០សេសេ) ឬ ចាក់ (ប្រើដីឡាវ) ល្បាយសាវាយកូរដាច់ទឹកចំនួន ៤០សេសេ (១៥% នៃទំហំ ដបគោញ្ជាក់សំប៉ែត ដែលបានស្ងោរស្តើវីលសំលាប់មេរោគ) រួចចុកឆ្នុកដបនឹងសំឡីឱ្យបានតឹងណែនល្អ ។

រូបលេខ១០: ការបូមល្បាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល បញ្ចូលក្នុងដប និងការចុកមាត់ដបនឹងសំឡី

៦- យកដបបញ្ចូលល្បាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល រួចទៅស្វែរសម្លាប់មេរោគក្នុងឆ្នាំងអូតូក្លាវ ឱ្យពុះជាប់ រយៈពេល ១ ម៉ោង ។

រូបលេខ ១១: ការរៀបដបល្បាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ស្វែរសម្លាប់មេរោគក្នុងឆ្នាំងអូតូក្លាវ

៧- បន្ទាប់មកយកដបល្បាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ដែលស្វែររួច ទៅរៀបផ្ដេកសំដីលឱ្យត្រជាក់ក្នុងទូរង្វើរ ។ សីតុណ្ហភាពសមស្របនៅដំណាក់កាលនេះ គឺពី ៣២ ទៅ ៣៤ អង្សាសេ^៦ ។

រូបលេខ១២: ដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ដាក់តំរៀបផ្ដេកសំដីល ក្នុងទូរង្វើរ

^៦ វីង ផ្សិតអំបោះវិញ ត្រូវការសីតុណ្ហភាពត្រជាក់ជាង (២៥ អង្សាសេ) ដូច្នេះយកល្អ ក្នុងលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុទូទៅនៅកម្ពុជា ត្រូវរក្សាដបក្នុងធុងទឹកកក ដើម្បីរក្សាកំដៅត្រូវការនេះ។

៨- តាមដានសំណើមក្នុងដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ជាប្រចាំ ដោយធ្វើយ៉ាងណាមិនឱ្យទឹកសំណើមហូរស្រកជាប់លើផ្ទៃសារាយកក ក្នុងដបឡើយ ។ បង្ហូរសន្សើម/ញើសនៅកកតាមផ្ទៃដប ចេញតាមមាត់ដប ឱ្យបីតដោយឆ្លុកសំឡីនៅក្បាលដប ដោយមិនដកឆ្លុកសំឡី ចេញពីមាត់ដបឡើយ ។

រូបលេខ១៣: ការពិនិត្យ-តាមដាន សំណើមក្នុងដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល

៩- បន្តតាមដានដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល និង សំរិតសំណើមចេញពីក្នុងដប រហូតអស់ទឹកសំណើម ។ អាស្រ័យទៅតាមអាកាសធាតុជុំវិញ ការសំរិតទឹកសំណើមចេញពីដបនេះ អាចត្រូវការពេល ២-៣ថ្ងៃ ។

២.៣- ការជ្រើសរើសមេពូជផ្សិតស្រស់ យកណែយូបង្កាត់ក្នុងដបល្អាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ផ្សិតដែលអាចជ្រើសរើសយកណែយូ ដើម្បីធ្វើមេពូជផ្សិតបាន ត្រូវតែមានលក្ខណៈដូចខាងក្រោម៖

- ១- មានអាយុ២-៣ថ្ងៃ និងគល់ជាប់ដី (ក្តិល) ធំមានរូបរាងរឹងមាំល្អ ដុះជាកញ្ចុំ
- ២- នៅពងខ្យង (មិនទាន់រីកនៅឡើយ)
- ៣- តូដើមផ្សិត មិនត្រូវមានលក្ខណៈសើមពេក ហើយមិនត្រូវជាំជោរឡើយ។
- ៤- ត្រូវឆ្អឹងយកដោយប្រយ័ត្នប្រយែង ឱ្យជាប់ឫស។ ត្រូវចៀសវៀងការចាប់ដកទាញផ្សិត ពីព្រោះការធ្វើបែបនេះ អាចធ្វើឱ្យដាច់ខូចបំពង់ណែយូផ្សិត ។ បន្ទាប់ពីឆ្អឹងបានផ្សិតហើយ ត្រូវច្រកក្នុងថង់កៅស៊ូ ចងឱ្យជិត ។
- ៥- ផ្សិតយកមកធ្វើពូជ អាចរក្សាបានយូរបំផុត ៣ម៉ោង។ ក្នុងការដឹកជញ្ជូនត្រូវប្រយ័ត្នប្រយែងខ្ពស់បំផុត ដើម្បីកុំឱ្យប៉ះទង្គិចជា ដាច់សរសៃណែយូ។

រូបលេខ១៤: ការជ្រើសរើសមេពូជផ្សិតស្រស់ និងការរក្សាទុកពូជផ្សិត

៦- ដើម្បីបានណែយ៉ូផ្សិត គេត្រូវយកផ្សិតក្រពុំ ជូតសំអាតផ្ទៃក្រៅរបស់វា ជាមួយនឹងសំឡីអាល់កុល ។ នៅក្នុង ទូបង្កាត់ ដែលបានសំអាតមេរោគ ដោយអាល់កុល និង ភ្លើងចង្អៀងអាល់កុលរោល និង ដោយកាំរស្មី សម្លាប់មេរោគ អ៊ុលត្រាវីយ៉ូលេ (UV) ប្រើឡាម ឬ កាំបិតវះកាត់មានអនាម័យស្អាត ដើម្បីចៀរគល់ ឬសផ្សិតយ៉ាងស្តើងចេញ រួចពុះគល់ផ្សិតជាពីរ ។ **បើឃើញមានស្នាមជាំខ្លាំង មិនត្រូវយកទេ។** បន្ទាប់មក ត្រូវចិតសក់គែមសំបកចេញ ហើយ ចិតយកបណ្តាលកគល់ជាប់កៀកហ្នឹងផ្នែកឬស ។

រូបលេខ១៥: ចិតសក់គែមសំបក និងយកបណ្តាល

រូបលេខ១៦: សម្ភារៈប្រើសម្រាប់បញ្ចូលណែយ៉ូផ្សិតចូលក្នុងដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល

២.២-ការរៀបចំយកណែយ៉ូផ្សិត និង ការបញ្ចូលណែយ៉ូ⁷ ក្នុងដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល
ការរៀបចំយកណែយ៉ូផ្សិតស្រស់ និងការបញ្ចូលណែយ៉ូ ទៅក្នុងដបសារាយសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ចាំបាច់ ត្រូវតែធ្វើឡើងក្នុងលក្ខខណ្ឌមានអនាម័យ គ្មានមេរោគទាំងស្រុង ដោយប្រើទូបង្កាត់ ដែលបានសំអាតសម្លាប់ មេរោគតាមរបៀបដូចខាងក្រោម ៖

⁷ **ចំណាំ:** ការបញ្ចូលណែយ៉ូចាំបាច់ខានមិនបាន ត្រូវធ្វើក្នុងទូបង្កាត់ដែលសំអាតមានអនាម័យ និងអនុវត្តតាមវិធី/កូនសម្លាប់ មេរោគ សម្រាប់គ្រប់ពេលបញ្ចូលណែយ៉ូក្នុងដបនីមួយៗ។ ចំណែកការបង្កាត់បន្តសរសៃរស្មី/មីសេលីល្យូម ចូលក្នុងថង់ល្បាយ កំប៉ុស្តិ៍ អាចធ្វើកើត/បានជោគជ័យខ្លះ ក្នុងទឹកនៃស្នាមគ្មានមេរោគ បិទជិតពេលគ្មានខ្យល់បក់ (ដោយប្រើពន្លឺភ្លើងទៀន ជាសំគាល់ គឺពេលពន្លឺទៀននៅហ្នឹង មិនបក់រោ)។

- ១- សំអាតបរិយាកាសក្នុងទូបង្កាត់ ដោយធានាផ្ទៃខាងក្នុងទូ នឹងអណ្តាតភ្លើងអាល់កុល ។ សំអាតសំភារៈ ដែលត្រូវប្រើផ្សេងទៀត ជាមួយនឹងអាល់កុល រួចបញ្ចូលវាទាំងអស់ទៅក្នុងទូបង្កាត់។ បិទទ្វារទូ គ្របទូ នឹងក្រណាត់ក្រាស់ (ដូចជា ភួយ) មុននឹងបើកអំពូលស្វាយ[៖] សម្លាប់មេរោគរយៈពេល ៥-១០ នាទី។
- ២- លាងសំអាតដៃនឹងអាល់កុលមុននឹងចាប់ផ្តើមបង្កាត់ណែយ៉ូ។ ការបង្កាត់ណែយ៉ូ ត្រូវធ្វើក្នុងទូបង្កាត់ជានិច្ច ម្តងមួយដប។

រូបលេខ១៧: សំអាតទូបង្កាត់ ដោយធានាផ្ទៃខាងក្នុងទូ ជាមួយនឹងភ្លើងអាល់កុល និងលាងដៃ

- ៣- អុជចង្អៀងអាល់កុលឱ្យឆេះជាប់ជានិច្ច នៅចំកណ្តាលទូ ។ រៀងរាល់មុនចាប់ផ្តើមការបង្កាត់ណែយ៉ូចូល ក្នុងដបនីមួយៗ ត្រូវសំអាតឧបករណ៍ (មានកូនកំបិត/ឡាម ម្ជុលឆ្អឹងកង្វារ ដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល សំឡីអាល់កុល....) ជាមួយនឹងសំឡីអាល់កុល ហើយ បន្ទាប់មកយកវាធានានឹងអណ្តាតភ្លើងអាល់កុល។

រូបលេខ១៨: អុជចង្អៀងអាល់កុលឱ្យឆេះជាប់ជានិច្ច នៅចំកណ្តាលទូ

- ៤- ដៃទាំងពីរត្រូវកាន់សំភារៈ និង ឧបករណ៍សម្រាប់បង្កាត់ ដោយដៃឆ្វេងកាន់ទ្រដប់សារ៉ាយ (ខាងសំប៉ែត ធ្លេកលើបាតដៃ) ឱ្យបែរមាត់ដប់ទៅចង្អៀងអាល់កុល និងដៃស្តាំ កាន់ម្ជុល/កង្វារដោយប្រើមេដៃ និង ចង្កុល

[៖] មិនត្រូវឱ្យពន្លឺអំពូលស្វាយនេះចាំងប៉ះភ្នែកឡើយ ព្រោះវាអាចប៉ះពាល់ដល់ភ្នែក ។ ដូច្នេះយកល្អ មិនត្រូវនៅក្បែរ ឬ នៅក្នុង បន្ទប់ ពេលដំណើរការសម្លាប់មេរោគដោយអំពូលនេះ ។

ដៃចាប់ (ស្រដៀងកាន់បិចសរសេរ) ហើយរក្សាទុកកូនដៃស្តាំឲ្យអាចកំរើកចាប់ដកឆ្នុកសំឡីដបសារាយ បាន (ដោយធ្វើចលនាកូនដៃ មករកបាតដៃ) ដើម្បីបញ្ចូលដុំណែយ៉ូ ចូលក្នុងដបសារាយនៅដៃខាងឆ្វេង ។

៥- ការកាត់យកណែយ៉ូ ត្រូវធ្វើដោយដៃទាំងពីរ ដោយដៃឆ្វេងកាន់ផ្សិត^៩ (ដែលបានសំអាតនឹងសំឡីអាល់កុល ដូចម្តងទៀត) បំបាត់គល់ឡើងលើ ។ រីឯដៃស្តាំ កាន់កូនកាំបិត ឬ ឡាម (ដូចសំអាតមេរោគជាប្រចាំបន្ទាប់ ពីកាត់ផ្សិតម្តងៗ) សម្រាប់ ៖ ក)-កាត់ចៀរសំអាតគល់ផ្សិត ខ)-ពុះសកស្រទាប់ពីគល់ទៅម្នាក់ផ្សិតសងខាង បួនជ្រុងដើម្បីឲ្យចេញជារាងបួនជ្រុង និង គ)កាត់គល់ផ្សិតរាងបួនជ្រុងនោះ ប្រវែងមិនលើសពី១សម ។

៦- បន្ទាប់មក ដាក់កូនកាំបិត/ឡាមចុះ រួចចាប់មូលកង្វារចាក់ភ្លើយកដុំគល់ផ្សិតរាងបួនជ្រុងនោះ ហើយបង្វិល ឱ្យចុងមូលឡើងលើ (ដើម្បីកុំឱ្យជ្រុះ)។ បន្ទាប់មកទៀត ប្រើដៃឆ្វេងចាប់ទ្រដបសារាយ ដោយដាក់មាត់ដប ឲ្យបែរមករកអណ្តាតភ្លើងចង្កៀងអាល់កុល ។ ពេលដកឆ្នុកដបសារាយចេញពីមាត់ដប ត្រូវដាក់មាត់ដប ឲ្យនៅជាប់នឹងអណ្តាតភ្លើងចង្កៀងជានិច្ច (ដើម្បីការពារកុំឱ្យមេរោគ ហើរឬបង្កើតចូលក្នុងដបបាន)។ ឥឡូវនេះ ដៃទាំងពីរបស់អ្នក បានកាន់ត្រៀមឧបករណ៍ និង សំភារៈបង្កាត់ណែយ៉ូ រួចជាស្រេចហើយ។

៧- បង្កិតមាត់ដបសារាយ មកជិតកូនដៃស្តាំ ដើម្បីទាញដកឆ្នុកសំឡីចេញ ។ ភ្លាមបន្ទាប់ពីដកឆ្នុកដបចេញ រួច ត្រូវដាក់មាត់ដបឲ្យឆាលជាប់នឹងអណ្តាតភ្លើងចង្កៀងអាល់កុល។ ព្រមពេលជាមួយគ្នានោះត្រូវប្រញាប់ បញ្ចូលដុំណែយ៉ូចូលក្នុងដបសារាយ ហើយទំលាក់វាចម្នាចម្នាលើផ្ទៃសារាយក្នុងដប ហើយដកមូលចេញ ដោយឆាលមាត់ដបនឹងភ្លើងចង្កៀងអាល់កុល ហើយចុកឆ្នុកមាត់ដបនឹងសំឡីចូលវិញ ឱ្យជិតណែនល្អ។

រូបលេខ១៩: បញ្ចូលដុំណែយ៉ូ ចូលក្នុងដបសារាយ

^៩ ដកយកភ្លាមៗ (យូរបំផុត ២ម៉ោង ក្រោយដករួច)។ មិនត្រូវដាក់មេពូជផ្សិតស្រស់ សម្រាប់កាត់យកណែយ៉ូ ក្នុងទូបង្កាត់ នៅពេលបើកអំពូលការស្នើស្វាយ ដើម្បីធ្វើអនាម័យសម្លាប់មេរោគទូបង្កាត់ និង ឧបករណ៍សំភារៈឡើយ។

៨- ផ្ដេកដបសារាយ ដែលទើបបញ្ចូលណែយ៉ូរួច ក្នុងទូបង្កាត់ ហើយបន្តការបញ្ចូលណែយ៉ូទៅក្នុងដប ផ្សេងទៀត។

រូបលេខ២០: ផ្ដេកដបសារាយ ដែលទើបបញ្ចូលណែយ៉ូរួច ក្នុងទូបង្កាត់

៩- ការថែទាំដបសារាយបញ្ចូលណែយ៉ូ

រូបលេខ២១: ការថែទាំដបសារាយបញ្ចូលណែយ៉ូ

ការរៀបចំល្បាយស្រូវសម្រាប់ ចិញ្ចឹមបំប៉នមេពូជ¹⁰ ផ្សិតចំបើង¹¹

មេពូជផ្សិតបណ្តុះក្នុងដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ជាមេពូជដើមដ៏មានតំលៃ គេមិនអាចយកវាមកប្រើសម្រាប់បណ្តុះជាផ្សិតចំបើងបានឡើយ ។ ការបណ្តុះផ្សិតចំបើងអាចប្រើមេស្រូវ (បង្កាត់បន្តចេញពីមេសារាយ) ឬមេអង្កាម ឬ មេកំប៉ុស្តិ៍បណ្តុលគ ឬ សំបកសណ្តែកបាយ ដែលបង្កាត់បន្តពីមេស្រូវ។ មេស្រូវមានកំលាំងខ្លាំងដុះផ្សិតល្អ ប៉ុន្តែមានតំលៃថ្លៃ។ តាមធម្មតា អ្នកបណ្តុះផ្សិតចំបើង អាចរកទិញមេផ្សិត ពីអ្នកលក់មេផ្សិត ជាមេអង្កាម ឬ មេបណ្តុលគ ឬក៏ មេសំបកសណ្តែកបាយ។ មេបណ្តុលគ ឬ មេសំបកសណ្តែកបាយ មានតំលៃថ្លៃជាងមេអង្កាម ព្រោះមានតំលៃថ្លៃជាងក្នុងការផលិត ហើយវាដុះល្អខ្លាំងជាង ដែរ។

រូបលេខ២២: មេផ្សិតទាំងបីប្រភេទ

១-វត្ថុធាតុដើមផ្សិតសម្រាប់ផលិតមេស្រូវ រួមមាន

- ស្រូវអង្ករបាយរឹង (២៥ កំប៉ុង)
- កន្ទក់សុទ្ធល្អ (៥ ក្តាប់ដៃ)
- ម៉ៀវដំណើប (១ ក្តាប់ដៃ) សម្រាប់លាយជ្រោយឲ្យជ្រាបសព្វ ជាមួយស្រូវស្បូវឆ្អិន (បែកមាត់ចាប ៣០%)
- ម៉ៀវសណ្តែកបាយ (១ ក្តាប់ដៃ) សម្រាប់លាយជ្រោយឲ្យជ្រាបសព្វជាមួយស្រូវស្បូវឆ្អិន

២-វិធីរៀបចំ និង ផ្សិតល្បាយ

ក)-ត្រាំស្រូវក្នុងទឹកកំបោរសរ (១០០ ក្រាម/ ១ខាំ) រយៈពេល១យប់ រួចស្រង់លាងទឹកឲ្យស្អាតចំនួន ២-៣ដង។

រូបលេខ២៣: ការត្រាំ និងលាងសំអាតស្រូវសម្រាប់ធ្វើមេផ្សិត

¹⁰ ចេញពីល្បាយសារាយ ចូលក្នុង ដបសូដាមូល។
¹¹ តាមបទពិសោធន៍កន្លងនៅកម្ពុជា រដូវកាលដែលកបអំណោយផលសម្រាប់បង្កាត់មេផ្សិតចំបើងពីណែយ៉ូផ្សិត មានដូចតទៅ: (១) ពីស្រូវសុទ្ធអង្ករបាយរឹង នៅរវាងខែ ឧសភា-កញ្ញា និង (២) ពីល្បាយសារាយ នៅរវាងខែ តុលា-មេសា ។

ខ)-ដាំបាយស្រូវ ដោយស្មៅក្នុងឆ្នាំងរហូតដល់គ្រាប់ស្រូវប្រេះមាត់ចាប់ ៣០%។ ក្នុងពេលស្មៅ ត្រូវឧស្សាហ៍កូរ ឱ្យសព្វ រួចហើយដាក់ទឹកចេញ ឱ្យស្រស់ហើយផ្ទុំ ¹² ដោយឧស្សាហ៍លើកឆ្នាំងរលាស់ស្រូវដាំបាយឱ្យត្រឡប់សព្វល្អ រហូតស្រោះទឹកល្អ។

រូបលេខ២៤: ដំណើរការស្មៅស្រូវសំរាប់ធ្វើមេផ្សិត

គ)-យកស្រូវដាំឆ្និនហើយ ទៅសំដិលឱ្យស្រស់ទឹកល្អ (ក្នុងកន្លែងត្រជាក់ ទុកឱ្យត្រជាក់ជាមុនសិន)។ រួចហើយយក កន្ទុក និង ម្សៅសណ្តែកបាយ ឬ ម្សៅដំណើប និងកន្ទុក ប្រឡាក់ជាមួយស្រូវដាំឆ្និនឱ្យចូលប្រឡាក់ជាប់គ្រាប់ស្រូវ សព្វល្អ។

រូបលេខ២៥: ការដាក់ទឹក និងសំដិលស្រូវឱ្យស្ងួតកន្លែងត្រជាក់

ឃ)-ច្រកស្រូវប្រឡាក់រួចចូលក្នុងដបសូដា ដែលបានសម្អាតហើយដាក់ហាលថ្ងៃរយៈពេល ៣-៤ថ្ងៃ ឬក៏ បាន ស្តើរីលសម្លាប់មេរោគ ក្នុងឆ្នាំងអូតូក្លាវ។ ក្នុងការច្រកគ្រាប់ស្រូវស្មៅនេះ គេអាចប្រើដីឡាវ ឬ ក្តាប់ដៃរាយ ច្រកចូលដប ត្រឹមកដប រួចហើយយកសំឡីចុកមាត់ដប ឱ្យតឹងណែនល្អ។

រូបលេខ២៦: ច្រកស្រូវប្រឡាក់រួចចូលក្នុងដបសូដាក្រោយពេលស្មៅ

¹² មិនត្រូវទុកផ្ទុំចោល រហូតទាល់ខ្លោច ឡើយ។

ង)-ស្វារដបល្បាយស្រូវ ក្នុងឆ្នាំងអូតូក្លាវឲ្យពុះជាប់បានរយៈពេល១ ម៉ោង ។ បន្ទាប់មក យកដបស្វាររួច ដាក់សំដីលឲ្យត្រជាក់មួយយប់។

រូបលេខ២៧ : ដបស្រូវតំរៀបក្នុងឆ្នាំង

ច)-ព្រឹកឡើងយកដបស្រូវនិមួយៗ មកគោះនឹងបាតដៃ ដើម្បីឲ្យស្រូវក្នុងដបត្រសុះល្អ។ បន្ទាប់មក នៅក្នុងទូបង្កាត់ចាប់យកសរសៃមីសេល្យូមឆ្លិត ពីដបសារាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល ដាក់ចូលក្នុងដបស្រូវ¹³។

រូបលេខ២៨: ការស្វារដបស្រូវនិងបញ្ចូលណែយ៉ូក្នុងដបស្រូវ

¹³ គេក៏អាចយកណែយ៉ូក្នុងស្រស់ បញ្ចូលក្នុងល្បាយស្រូវនេះ បានដែរ។ វិធីនេះសមស្របតាមរដូវកាល (ឧសភា-កញ្ញា) ដូចបញ្ជាក់ក្នុងចំណុចសំគាល់ **លេខ ៣** ខាងលើ ។ ហេតុផលមួយទៀតសម្រាប់ការបង្កាត់ណែយ៉ូក្នុងផ្ទាល់ ទៅក្នុងល្បាយដបស្រូវនេះ (ដោយមិនចាំបាច់ឆ្លងកាត់ដំណាក់កាលសារាយ) គឺ រយៈពេលខ្លីពីបង្កាត់ណែយ៉ូ ដល់ពេលបានមេឆ្លិតប្រើ (ចំណេញពេលប្រមាណជា ២អាទិត្យ ប៉ុន្តែខាតផល គឺថា ១ ដបសារាយ អាចបង្កាត់ចូលបានប្រមាណជា ៣០ដបស្រូវ)។

រដូវកាល និង តម្រូវការមេផ្សិត (ពេលបន្ទាន់ ឬ មិនបន្ទាន់) ជាកត្តាសំខាន់ក្នុងការសម្រេចចិត្តប្រើវិធីណាមួយក្នុង ចំណោមវិធីទាំងពីរនេះ គឺថា តាមរយៈមេសាយ ប៉េ-ដេ-អា-អិល រួចបន្តទៅមេស្រូវ ឬក៏ ចាប់ផ្តើមពីមេស្រូវតែម្តង។

ឆ)-ទុកផ្តាប់ដបស្រូវដែលបានបញ្ចូលមីសេល្យូម (ឬ ណែយ៉ូ) រួច ក្នុងទីកន្លែង(ទូរ)ដែលមានកំដៅសមស្រប រហូតសរសៃ មីសេល្យូម ដើរសព្វល្អ រហូតដល់បាតដប (រយៈពេល ១០-១៥ថ្ងៃ)។

រូបលេខ២៩: ទុកផ្តាប់ដបស្រូវបញ្ចូលមីសេល្យូមរួច ក្នុងទីកន្លែងដែលមានកំដៅសមស្រប ពី២៥ទៅ២៧អង្សារសេ

ជ)-រៀបចំល្បាយកំប៉ុស្តិ៍¹⁴ សម្រាប់បំបែកមេពូជ ចូលក្នុងថង់មេ សម្រាប់យកទៅបណ្តុះជាផ្សិតចំបើង ។ ការបញ្ចូល មេផ្សិតពីដបមេស្រូវ ចូលក្នុងថង់កំប៉ុស្តិ៍ ត្រូវធ្វើនៅកន្លែងបិទជិតស្ងប់ខ្យល់។ ក្នុង១ដបស្រូវ អាចបំបែកចូល ថង់កំប៉ុស្តិ៍មេបណ្តុះផ្សិត បានចំនួន ៦០-៩០ថង់។

ការរៀបចំល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ផលិតមេផ្សិតសម្រាប់បណ្តុះផ្សិត

វត្ថុធាតុដើមសម្រាប់ផ្សំកំប៉ុស្តិ៍¹⁵ផលិតមេពូជផ្សិតចំបើង¹⁶ (ពីបណ្តាលគ)

- ១- ស្ពូលគ ឬ ស្ពូលកប្បាស បំបែកឲ្យល្អិត (បើមាន លាយនិងសំបកសណ្តែកបាយ) (១០ គីឡូ)
- ២- កន្ទក់សុទ្ធ (៥ គីឡូ)
- ៣- គល់ជ្រូកាំង
- ៤- កំប្លោក
- ៥- ដើមចេក
- ៦- ផ្កាពោត/កាកកំទេចស្ពូលពោត

¹⁴ សូមមើលមេរៀនបន្ទាប់ សម្រាប់ការរៀបចំល្បាយកំប៉ុស្តិ៍នេះ។

¹⁵ អាចផ្សំពីល្បាយមានសារធាតុផ្សំបំបែងជា បណ្តាលគ ឬ ជាអង្កាម (ដែលមានធាតុផ្សំចំបងអង្កាម ១០គីឡូ ដែលត្រូវទឹក កំបោរ ១យប់ ហើយសំដីលឲ្យស្រស់ទឹក + ម៉្យ៉ៅពោតក្រហម ៥០០ក្រាម + ម៉្យ៉ៅដំណើប ៥០០ក្រាម + កំបោរស ៣០០ក្រាម និងសារធាតុចិញ្ចឹមបំប៉នផ្សេងទៀត រួមទាំងជីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក។ ចំពោះការលាយ និងផ្តាប់/បន្លំ ល្បាយ គឺធ្វើដូចគ្នានឹង ល្បាយ បណ្តាលគដែរ។

¹⁶ ចេញពីមេពូជមីសេល្យូម(ដបអង្កាម)

- ៧- កំបោរសរ (៣០០ ក្រាម)
- ៨- អាចម៍សេះ (ឲ្យស៊ីកន្ទក់លាយដើមចេក) ឬក៏ អាចម៍មាន់
- ៩- សំបកគ្រាប់ឈូកទុំក្រៀម
- ១០- ម៉្សៅដំណើប (៥០០ ក្រាម)
- ១១- ពោតក្រហម (ចាំបាច់សម្រាប់មេធ្វើពីអង្កាម)
- ១២- ស្រូវបាយរឹងសុទ្ធល្អ (ចាំបាច់សម្រាប់មេធ្វើពីអង្កាម)

១-ល្បាយកំប៉ុស្តិ៍បណ្ណាលគ

សម្រាប់ល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ពីបណ្ណាលគ វត្ថុធាតុផ្សំចាំបាច់រួមមាន៖

- បណ្ណាលគ និងសំបកសណ្តែកបាយ (១០គីឡូ)
- ដើមចេកហាន់ស្តើង ហាលឲ្យក្រៀម និងស្លឹកចេកក្រៀម (០,៥-១គីឡូ)
- អាចម៍សេះក្រៀមផុសហ្មត់ (២គីឡូ)
- សំបកគ្រាប់ឈូកបុកឲ្យហ្មត់ (៥០ក្រាម)
- គល់ជញ្ជាំងចិញ្ចាវខ្លីៗ (៥០០-១០០០ក្រាម)
- កំប្លោកក្រៀមចិញ្ចាវខ្លីៗ (៥០០-១០០០ក្រាម)
- កន្ទក់សុទ្ធម៉ត់ (៥គីឡូ)
- ម៉្សៅដំណើប (៥០០ក្រាម)
- កំបោរសរ (៣០០ក្រាម)
- ដីកំប៉ុស្តិ៍រាវ (បើមាន) ប្រើជាមួយទឹកសម្រាប់លាយល្បាយ។

រូបលេខ៣០: វត្ថុធាតុផ្សំសម្រាប់ល្បាយដីកំប៉ុស្តិ៍ពីបណ្ណាលគ

២-វិធីរៀបចំល្បាយកំប៉ុស្តិ៍បណ្ណាលគ

- ត្រាំបណ្ណាលគ (ក្នុងការ៉ុង) និងសំបកសណ្តែកឲ្យបានរីកជក់ទឹកល្អ (រយៈពេល ៣-៤ ម៉ោង) រួចស្រង់បណ្ណាលគទាំងការ៉ុងទុកឲ្យស្រស់ទឹក។
- យកបណ្ណាលគ មកចាក់រាយលើផ្ទៃ (តង់កៅស៊ូ) សម្រាប់លាយផ្គាប់ រួចហើយចិញ្ចាវវាឲ្យខ្លីៗ (២ សម ឬ ១ថ្នាំងដៃ)
- ស្រង់សំបកសណ្តែកបាយពីទឹក មកលាយច្របល់នឹងបណ្ណាលគ ចិញ្ចាវឲ្យទាល់តែលាយគ្នាសព្វ

រូបលេខ៣១: ចាក់បណ្ណាលគ រាយលើផ្ទៃលាយល្បាយ និង ច្របល់ជាមួយសំបកសណ្តែកបាយ

-ចាក់វត្ថុធាតុផ្សំផ្សេងទៀត ច្របល់ចូលគ្នា ម្តងមួយៗ ជាបន្តបន្ទាប់ តាមលំដាប់ដូចតទៅ៖ ដើមចេក (ឬស្លឹកចេក ក្រៀម ហាន់ត្រាំទឹករយៈពេល២ម៉ោង រួចស្រង់ទុកឱ្យស្រស់ទឹក) កន្ទក់ ចំបកល្អិត អាចម៍សេះ ម៉្សៅដំណើប កំបោរស។

-បន្ថែមទឹក បើចាំបាច់ (អាចលាយជីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក បើមាន) រហូតទទួលបានល្បាយចូលគ្នាសព្វ មានសំណើម សមស្រប ប្រមាណ៤៥ទៅ៦០ភាគរយ (ដែលអាចសំគាល់បាន ដោយយកល្បាយលាយសើមសព្វ ហើយមកជាន់ នឹងមេជើង គ្មានហៀរចេញទឹកលើផ្ទៃជាន់ក្រោមមេជើង)។

រូបលេខ៣២: ចាក់វត្ថុធាតុផ្សំកន្ទក់ ចំបកល្អិត អាចម៍សេះ ម៉្សៅដំណើប កំបោរស

-រំខប់ ឬ គ្របល្បាយលាយបាននោះ ឲ្យហាប់ល្អរយៈពេល ៥-៦ថ្ងៃ។ តាមដានសំណើមល្បាយជាប្រចាំ រៀងរាល់ថ្ងៃ បើសើមជ្រុល ត្រូវបើកចំហរឲ្យត្រូវខ្យល់ ដើម្បីឱ្យហូតសំណើមចេញខ្លះ រហូតមានកម្រិតសមស្រប (សំគាល់បាន តាមវិធីសង្កេតចំណាំខាងលើ) ៣ថ្ងៃជ្រោយម្តង។

រូបលេខ៣៣: រំខប់ ឬ គ្របល្បាយលាយបាននោះឲ្យហាប់ល្អ រយៈពេល ៥-៦ថ្ងៃ

៣-ការរៀបចំថង់ល្បាយកំប៉ុស្តិ៍បណ្តាលគ ផលិតមេសម្រាប់បណ្តុះផ្សិត¹⁷

-ច្រកល្បាយផ្តាច់បាន រួចមាត់ថង់នឹងខ្សែឲ្យជិត (កុំឲ្យចូលទឹកពេលស្ងោរ)

-ស្ងោរថង់ល្បាយច្រកបាន ឲ្យពុះកញ្ជ្រោលរយៈពេល ៣-៤ម៉ោង។

រូបលេខ៣៤: ការច្រកល្បាយផ្តាច់ និងស្ងោរថង់ល្បាយក្នុងធុងសាំង

¹⁷ ល្បាយមេបណ្តុះនេះ ក៏អាចប្រើសម្រាប់បង្កាត់ណែយ៉ូបានដែរ។ សារធាតុផ្សំ និង វិធីលាយគឺដូចគ្នា។ អ្វីដែលខុសប្លែកនោះ គឺ (១) ថង់ល្បាយត្រូវស្ងោរសម្លាប់មេរោគក្នុងឆ្នាំងអ្នកត្រូវពុះរយៈពេល១ម៉ោង រួចទុកឲ្យត្រជាក់ (២) បញ្ចូលណែយ៉ូ (អាចធ្វើបាន ក្នុងទីស្អាតគ្មានមេរោគ/ស្ត្រីមេរោគដែលបិទជិតគ្មានខ្យល់បក់ ប៉ុន្តែយកល្អត្រូវធ្វើឬ បង្កាត់ក្នុងទូ បង្កាត់ដែលបានសំអាតមានអនាម័យត្រឹមត្រូវ ដូចបង្កាត់ណែយ៉ូ ចូលក្នុងសារ៉ាយដែរ)។ កាត់យកណែយ៉ូដោយកូនកាំបិទឬឡាមស្អាត(ផ្សិត ១ អាចពុះជា ៤ ដុំ) ហើយចាប់យកដុំណែយ៉ូដោយកង្វេរ ឬ តរបៀតសំអាតនឹងអាល់កុល និងភ្លើងអាល់កុល ។ យកឬស្សីរាងដូចចង្កឹះ សំអាតនឹងអាល់កុល រួចបុកសង្កត់ចូលតាមមាត់ថង់ល្បាយ ជារណ្តៅជម្រៅប្រមាណ ៣សម សម្រាប់ដាក់ដុំណែយ៉ូក្នុងនោះ។ យកដុំណែយ៉ូដោយចុងកង្វារដាក់ចូលក្នុងរន្ធរណ្តៅសង្កត់ដោយឬស្សីចង្កឹះ រួចហើយកាយល្បាយលប់រណ្តៅវិញដោយកង្វារ។ បន្ទាប់មកឆ្លុកសំឡី និងដាក់កងចងមាត់ឲ្យជិត រួចយកទៅបន្លំនៅកន្លែងសមស្របរយៈពេល៧-១៥ថ្ងៃ ។ ពេលមេ/សរសៃមីសេល្យូម ដើរសព្វ ដល់បាតថង់ បញ្ជាក់ថាអាចយកទៅប្រើជាមេសម្រាប់បណ្តុះផ្សិតបាន។

- ទុកថង់ល្បាយស្មៅ រួចឲ្យត្រជាក់ ទើបចាប់ផ្តើមរៀបបញ្ចូល¹⁸សរសៃមីសេលូម ពីដបមេស្រូវ។
  - ដាក់កងមាត់ថង់ ចងគ្របឲ្យជិតនឹងក្រដាសស្តើង (ក្រដាសស្លៀវកោសរសេរ ឬ ក្រដាសកាសែត)។
  - បន្តថង់មេបណ្តុះទាំងនោះ រយៈពេល៧-១៥ថ្ងៃ ទើបអាចយកទៅប្រើសម្រាប់បណ្តុះផ្សិតបាន។
- ការរៀបចំល្បាយកំប៉ុស្តិ៍មេអង្កាមបន្តពីសារ៉ាយ (មេដើមស្រូវ)

រូបលេខ៣៥: ការដាក់បញ្ចូលឆ្នោយ៉ូផ្សិតចូលក្នុងថង់ល្បាយក្រោយពីចំហុយ

**ការរៀបចំមេផ្សិតបណ្តុះពី កំប៉ុស្តិ៍បណ្តុលគ (សំបកសណ្តែកបាយ) និង គល់ផ្សិតនៅរស់
ក- វត្ថុធាតុផ្សំ**

សម្រាប់រៀបចំល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ធ្វើមេផ្សិតពីបណ្តុលគ គេត្រូវការវត្ថុធាតុផ្សំចាំបាច់ដូចតទៅ៖

- បណ្តុលគ ¹⁹ (៨-៩គីឡូ)
- ដើមចេកហាន់ស្តើង ហាលឲ្យក្រៀម និងស្លឹកចេកក្រៀមកាត់ខ្លីៗ (០,៥-១គីឡូ)
- សំបកគ្រាប់ឈូកទុំ បុកឱ្យម៉ដ្ឋ (៥០ក្រាម ឬ កន្លះខាំ)
- គល់ជញ្ជាំងចិញ្ចៀងខ្លីៗ (០,៥-១គីឡូ)
- កំប្លោកក្រៀមចិញ្ចៀងខ្លីៗ(០,៥-១គីឡូ)
- អាចម៍សេះក្រៀមផុសម៉ដ្ឋ (២គីឡូ)
- កន្ទក់សុទ្ធម៉ដ្ឋ (៣-៥ គីឡូ)
- ម៉្សាដំណើប (៥០០ក្រាម)
- កំបោរស (៣០០ក្រាម)
- ដីដំបូក ស្ងួត ម៉ដ្ឋ (បរិមាណ មិនកំណត់)
- ដីកំប៉ុស្តិ៍រាវ(លើមាន) ប្រើជាមួយទឹកសម្រាប់លាយល្បាយ

ខ- ការរៀបចំវត្ថុធាតុផ្សំ និង លាយល្បាយកំប៉ុស្តិ៍បណ្តុលគ

- ត្រាំបណ្តុលគ (ក្នុងការ៉ុង) និងសំបកសណ្តែកឲ្យបានរីកជក់ទឹកល្អ (៣-៤ម៉ោង) រួចស្រង់បណ្តុលគ ទាំងការ៉ុងទុកឱ្យស្រស់ទឹក។

¹⁸ ក្នុងទីបិទជិត ហាប់គ្មានខ្យល់បក់។

¹⁹ សំគាល់: គេក៏អាចយកសំបកសណ្តែកបាយសុទ្ធជំនួសឲ្យបណ្តុលគ

- យកបណ្តុលគមកចាក់វាយលើផ្ទៃ(តង់កៅស៊ូ)សម្រាប់លាយផ្គាប់ រួចហើយចិញ្ច្រាំវាឲ្យខ្លីៗ (២សម ឬ ១ថ្នាំងដៃ)។
- ស្រង់សំបកសណ្តែកបាយពីទឹក ដាក់ឲ្យស្រោះទឹក រួចយកមកលាយច្របល់នឹងបណ្តុលគ ឲ្យទាល់តែសព្វគ្នាល្អ។
- ចាក់វត្ថុធាតុផ្សំផ្សេងទៀតចូលច្របល់គ្នាម្តងមួយៗ ជាបន្តបន្ទាប់ តាមលំដាប់ដូចតទៅ ដើមស្លឹកចេកកន្ទក់ ចំបកល្អិត អាចម៍សេះ ម៉្យ៉ាដំណើប កំបោរស។
- បន្ថែមទឹក បើចាំបាច់ (អាចលាយជីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក បើមាន) រហូតទទួលបានល្បាយសព្វ មានសំណើមសមស្រប (៤៥ ភាគរយ) ដែលអាចសំគាល់បានដោយយកល្បាយលាយសើមសព្វ ហើយមកជាន់នឹងមេដើង គ្មានហៀរចេញទឹកលើផ្ទៃជាន់ក្រោមមេដើង។
- ខ្ទប់ ឬ គ្របល្បាយលាយបាននោះឲ្យហប់ល្អ រយៈពេល ៥-៦ថ្ងៃ (ជ្រោយ ២-៣ ថ្ងៃម្តង) ។ តាមដានសំណើមល្បាយជាប្រចាំរៀងរាល់ថ្ងៃ បើសើមជ្រុលត្រូវបើកចំហឱ្យត្រូវខ្យល់ហូតសំណើមចេញខ្លះ រហូតមានកម្រិតសមស្រប (សំគាល់តាមវិធីសង្កេតចំណាំខាងលើ)។
- បើមានសរសៃរពឹងពាងដុះលើល្បាយផ្គាប់ បញ្ជាក់ថាល្បាយនោះមានសំណើមល្មម និង ដល់ពេលអាចច្រកថង់ចំហុយ ដើម្បីដាក់ណែយ៉ូ ហើយ។

គ-ការរៀបចំថង់ល្បាយកំប៉ុស្តិ៍បណ្តុលគ ផលិតមេដ្យូត និង ការបញ្ចូលណែយ៉ូក្នុងថង់ល្បាយ

- ច្រកល្បាយផ្គាប់ រួចចងមាត់ថង់នឹងខ្សែ ឬ កៅស៊ូកងឲ្យជិត (កុំឲ្យចូលទឹកពេលចំហុយ)។
- ចំហុយថង់ល្បាយឲ្យពុះជាប់រយៈពេល ៤-៦ ម៉ោង។
- ស្រង់ថង់ល្បាយស្ទើរ រួចដាក់សំណើមឲ្យត្រជាក់ (១០-១២ម៉ោង) មុននឹងបញ្ចូលណែយ៉ូ។
- ការជ្រើសរើសមេពូជផ្សិតយកណែយ៉ូ និងការបញ្ចូលណែយ៉ូ គឺអនុវត្តដូចពេលធ្វើមេពីអង្កាមដែរ។
- បន្តិចថង់មេបណ្តុះទាំងនោះ រយៈពេល ៧-១០ថ្ងៃ ទើបអាចយកទៅប្រើសម្រាប់បណ្តុះផ្សិតបាន។

រូបលេខ៣៦: ការរៀបចំល្បាយកំប៉ុស្តិ៍បណ្តុលគសម្រាប់ ធ្វើមេផ្សិតចំបើងពីគល់ផ្សិតស្រស់

អនុវត្តតាមដំណើរការស្រដៀងគ្នានេះ យើងអាចប្រើល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ពីបណ្តុលគលាយសំបកសណ្តែកបាយ ឬ ពី សំបកសណ្តែកបាយសុទ្ធ ។ ល្បាយនេះ ត្រូវការផ្គាប់ ៧ យប់មុននឹងអាចច្រកថង់ចំហុយបាន។ ចាប់ពីចំហុយតទៅអនុវត្តដូចកំប៉ុស្តិ៍អង្កាម។

វត្ថុធាតុផ្សំធ្វើពីអង្កាម

- អង្កាមថ្មីស្រលូន (មិនខ្ទេច) ឬសំដីស្រូវ ១០គីឡូ
- កំបោរស ៦០ក្រាម
- ចំបើង ឬគល់ជញ្ជាំងស្លូតចិញ្ចាញខ្លីៗ ១គីឡូ
(ត្រាំទឹកកំបោរស រយៈពេល ២-៣ម៉ោង)
- កន្ទក់ម៉ត់ល្អ ១០០ក្រាម
- ម៉្សៅដំណើប ៥០០ក្រាម
- ពោតក្រហមកិនឲ្យម៉ត់ ១គីឡូ

រូបលេខ៣៧: វត្ថុធាតុផ្សំធ្វើមេផ្សិតពីអង្កាម

របៀបលាយល្អាយ

១-ត្រាំអង្កាម (ឬសំដីស្រូវ) ១០ គីឡូ ក្នុងទឹកកំបោរស (៦០ ក្រាម) រយៈពេល ១២ម៉ោង រួចហើយលាងទឹក២-៣ដង ឲ្យស្អាតបាត់ជុំវិញ។ ២-សំដីលអង្កាមលាង រួចហើយនៅកន្លែងម្តប់ឲ្យបាន១២ម៉ោង ក្នុងបារសំណាញ់មុង ឬ កញ្ចែងកញ្ជ្រា

រូបលេខ៣៨: ការលាងសំអាត និងសំដីលអង្កាមរួចដាក់កន្លែងម្តប់

៣-យកកន្ទក់លាយច្របល់គ្នាជាមួយនឹងម៉្សៅពោត និង ម៉្សៅដំណើបឲ្យសព្វល្អ ។ បន្ទាប់យកវាទៅប្រឡាក់ជាមួយ នឹងអង្កាម។ រួចផ្តាច់គ្របឲ្យជិត រយៈពេល៣ថ្ងៃ^{២០}

²⁰ បើប្រើម៉្សៅពោតក្រហមស្នោរ (បបឲ្យពុះឆ្អិន ៥នាទី រួចទុកឲ្យត្រជាក់គោក) មិនចាំបាច់ផ្តាច់ទេ គឺប្រឡាក់បបពោតជាមួយ អង្កាម បន្ទាប់មកដាក់លាយកន្ទក់ម៉្សៅដំណើបឲ្យមានសំណើមសមស្របខ្ពស់បំផុត ៦០%។

រូបលេខ៣៩: លាយកន្ទក់ច្របល់គ្នាជាមួយនឹងម៉្សពោត និង ម៉្សដំណើបឲ្យសព្វល្អ

៤-ច្រកល្បាយក្នុងថងរលាក់ចង់ឲ្យណែនចងមាត់នឹងកៅស៊ូកងឲ្យជាប់ រួចហើយដាក់ចំហុយឲ្យពុះរយៈពេល២-៣ម៉ោង។ បន្ទាប់មកយកវាទៅសំដីលខ្យល់ឲ្យត្រជាក់រយៈពេល១យប់។

រូបលេខ៤០: ច្រកល្បាយក្នុងថងរលាក់ចង់ចងមាត់នឹងកៅស៊ូកងឲ្យជាប់ និងសំដីលខ្យល់ឲ្យត្រជាក់ ៥-បញ្ចូលមីសេល្យូសាវ៉ាយ (ឬ ណែយ៉ូ²¹) ក្នុងថង់ល្បាយដោយបុកនូវជម្រៅ៣-៤សម រួចហើយដាក់មីសេល្យូសាវ៉ាយ ឬ ណែយ៉ូ ។

៦-ចងមាត់ចង់ ដោយយកសំឡីគុំធ្វើឆ្នុក គ្របក្រដាស ហើយរឹតកៅស៊ូឲ្យជាប់
៧-បន្តិចថង់ល្បាយរយៈពេល៧-១០ថ្ងៃ ទើបអាចយកទៅប្រើជាមេបណ្តុះបាន។

²¹ ការរៀបចំផលិតមេផ្សិតពីកំប៉ុស្តិ៍និងណែយ៉ូ៖ (ក) រៀបចំល្បាយកំប៉ុស្តិ៍បណ្តាលគ ឬអង្កាម ផ្តាច់រយៈពេល ២-៣ថ្ងៃ រួចច្រកចង់ស្មៅឲ្យពុះ បានរយៈពេល ២-៣ម៉ោង។ (ខ) កាត់ណែយ៉ូដាក់បញ្ចូលក្នុងថង់ល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ ចងប្រើឆ្នុកសំឡីគុំ រម្ងាត់ចង់នឹងក្រដាស និង កៅស៊ូ។ (គ) ទុកផ្តាច់រយៈពេល៣ថ្ងៃ សរសៃមីសេល្យូសាវ៉ាយចាប់ផ្តើមដើរ បានរយៈ ៧-១០ថ្ងៃ អាចយកទៅប្រើបានបណ្តុះផ្សិតបាន។ គេក៏អាចយកមេនេះ ទៅបងកាត់តទៅចង់កំប៉ុស្តិ៍មួយសារទៀតបាន។

សំគាល់

គេអាចយកមេផ្សិតសម្រាប់បណ្តុះផ្សិតទៅបំប៉នឲ្យខ្លាំងបាននៅលើល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ផ្សំពីបណ្តាលគឬសំបកសណ្តែកបាយ។ គេអាចធ្វើចំណីជំនួយសម្រាប់ផ្សិតចំបើង ដោយប្រើសំបកសណ្តែកបាយលាយផ្សំជាមួយសារធាតុចិញ្ចឹមធ្វើកំប៉ុស្តិ៍ផ្សេងទៀត (កន្ទក់ សំបកដំឡូង ជីលាមកសត្វ និងកំប៉ុស្តិ៍ទឹក) រួចផ្តាច់២៣ថ្ងៃមុននឹងយកទៅដាក់រៀបកម្រាស់៣-៥សម លើរងឆ្នើរចំបើងមុននឹងចំហុយស្ទើរ កំដៅ៦០-៧០អង្សាសរសៃរយៈពេល៣-៤ម៉ោង។

រូបលេខ៤១: ដំណើរការនៃការបញ្ចូលណែយូចូលក្នុងថង់អង្កាម

ការរៀបចំមេផ្សិតបណ្តុះពីណែយូ និង អង្កាម

វត្ថុធាតុផ្សំ

១-អង្កាម ១០គីឡូ (ត្រាំទឹកកំបោរស ៦០ក្រាម រយៈពេល១២ម៉ោង រួចហើយស្រង់លាងទឹកឲ្យស្អាតសំដីលឲ្យស្រោះទឹកល្អ រយៈពេល ១២ម៉ោង)។ គេអាចសន្សំពេលសំដីលដោយប្រើសំណាញ់មុងនីឡុងចងតឹងដូចកន្ទួល ឬកល់លើរនាបក្រោមផ្ទះ ឬ ម្លប់ ហើយចាក់រាយអង្កាមកម្រាស់ ៥-៦សម ដើម្បីឲ្យត្រូវខ្យល់បកពីលើ និង ក្រោម។

២-ម៉ៀវពោតក្រហម ១គីឡូ

៣-ម៉ៀវដំណើប និងកន្ទក់ ០,៥គីឡូ

រូបលេខ៤២: វត្ថុធាតុផ្សំសំរាប់ផលិតមេផ្សិតអង្កាម

របៀបរៀបចំលាយផ្សំ

លាយបញ្ចូលគ្នា រួចហើយផ្តាច់ទុករយៈពេល៤យប់។ ច្រកថង់ចំហុយក្នុងឆ្នាំងឲ្យពុះបាន៣-៤ម៉ោង។ ទុកឲ្យត្រជាក់

រូបលេខ៤៣: ការលាយល្អាយបញ្ចូលគ្នា និងច្រកថង់ចំហុយក្នុងឆ្នាំង

រួចហើយបញ្ចូលណែយូក្នុងថង់ក្នុងទូបង្កាត់ ឬ នៅកន្លែងស្ងប់គ្មានខ្យល់។ ផ្សិត១ដើមអាចកាត់បានណែយូ៤ដុំសម្រាប់ដាក់ក្នុងថង់។ មុននឹងដាក់ចូលក្នុងថង់ យកឬស្សី បិត (ប៉ុនចុងចង្កី៖) ស្អាតចាក់បុកចូលក្នុងល្អាយជម្រៅ៣សម ធ្វើនូវ រួចហើយយកកង្វែរដែក (ត្រង្រៀត) ស្អាត(លាងនឹងអាល់កុល និងដុតរាលសម្លាប់មេរោគ) ដាក់ដុំណែយូក្នុងរន្ធនោះ រួចកប់ភ្លិតបិទវិញ មុននឹងដាក់កងចងមាត់ថង់ និងញាត់សំឡីមាត់ដប។ ទុករយៈពេល ៧-១០ថ្ងៃក្នុងទីហប់ក្តៅសមស្រប (៣៥-៣៨អង្សាសេ) ទើបអាចយកទៅប្រើបាន។

រូបលេខ៤៤: ដំណើរការបញ្ចូលណែយ៉ូក្នុងថង់ល្បាយដែលបានចំហុយ

អនុវត្តតាមដំណើរការស្រដៀងគ្នានេះ យើងអាចប្រើល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ពីបណ្តាលគលាយសំបកសណ្តែកបាយ ឬពីសំបកសណ្តែកបាយសុទ្ធ។ ល្បាយនេះត្រូវការផ្តាច់ លាយបំបុននឹងអាចច្រកថង់ចំហុយបាន។ ចាប់ពីចំហុយតទៅ អនុវត្តដូចកំប៉ុស្តិ៍អង្កាម។

ការផលិតមេផ្សិតចំបើង បែបសាមញ្ញសម្រាប់ប្រើខ្លួនឯង

ដើម្បីសម្រួលដល់ការផ្គត់ផ្គង់មេផ្សិតសម្រាប់បណ្តុះ(កាត់បន្ថយចំណាយនិងការលំបាកកិច្ច ដោយសារនៅឆ្ងាយពីបណ្តាញផ្គត់ផ្គង់មេផ្សិត) អ្នកបណ្តុះផ្សិតចំបើងអាចប្រើវិធីសាមញ្ញមួយ ដើម្បីធ្វើមេផ្សិតខ្លួនឯង។ វិធីនេះអាចប្រើល្បាយកំប៉ុស្តិ៍²²និង ផ្សិតពេញវ័យនៅរស់ ដោយកាត់យកគល់ផ្សិត (ណែយ៉ូ) ប្រើភ្លាមៗដាក់បញ្ចូលក្នុងថង់ល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ ដែលបានចំហុយ និង ផ្តាច់ទុក។

ដើម្បីធ្វើមេផ្សិតពីគល់ផ្សិតរស់(ណែយ៉ូ) និង ល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ គេត្រូវអនុវត្តតាមជំហានដូចតទៅ៖

- ការរៀបចំលាយល្បាយកំប៉ុស្តិ៍
- ការចំហុយថង់ល្បាយ និងទុកដាក់ថង់ល្បាយសម្រាប់បញ្ចូលណែយ៉ូ
- ការបញ្ចូលណែយ៉ូ និងការចងមាត់ថង់បណ្តុះមេ
- ការបន្ត និងថែរក្សាថង់កំប៉ុស្តិ៍មេផ្សិត
- ការបំប៉នមេផ្សិត មុនយកទៅបញ្ចូលថង់ល្បាយបណ្តុះផ្សិត

គេអាចធ្វើមេផ្សិតតាមវិធីនេះ ដោយប្រើគល់ផ្សិតនៅរស់ (ណែយ៉ូ) និង ល្បាយបណ្តុះមេ ២ ប្រភេទ។

ការរៀបចំមេផ្សិតបណ្តុះពី អង្កាម និងគល់ផ្សិតនៅរស់

ក- វត្ថុធាតុដើម

- អង្កាមថ្មី (ទើបកិន) ចំនួន ១០គីឡូ
- កំបោរស ចំនួន ៦០ក្រាម

²² ល្បាយកំប៉ុស្តិ៍ធ្វើមេផ្សិតនេះ អាចធ្វើពី ៖

- (១) បណ្តាលគល់សុទ្ធ ឬ លាយជាមួយសំបកសណ្តែកបាយ លាយជាមួយកន្ទក់ និងម៉ៀវពោតក្រហម
- (២) សំបកសណ្តែកបាយសុទ្ធ លាយជាមួយកន្ទក់ និងម៉ៀវពោតក្រហម
- (៣) អង្កាមស្រូវលាយជាមួយ លាយជាមួយកន្ទក់ និងម៉ៀវពោតក្រហម

- ម៉្យោងពោតក្រហមចំនួន ១ គីឡូ (យកពោតក្រហម កិនឲ្យម៉ដ្ឋ)
- ម៉្យោងដំណើបចំនួនពី ០,៥ ទៅ ១ គីឡូ
- កន្ទក់ម៉ដ្ឋចំនួន ពី ០,៥ ទៅ ១ គីឡូ

ខ- ការរៀបចំវត្ថុធាតុដុំ និងលាយល្បាយផ្សំ

- យកកំបោរសចំនួន៦០ក្រាម(០,៦ខាំ)ចាក់ចូល១០០លីត្រក្នុងពាងឬអាងត្រាំ រួចកូរវាឲ្យរលាយសព្វ ។ ចាក់អង្កាមថ្មី ១០គីឡូចាក់ចូលក្នុងទឹកកំបោរស រួចត្រាំរយៈពេល១យប់ រួចហើយស្រង់លាងទឹកឲ្យស្អាតរាយជាស្រទាប់សំដីលក្នុងម្លប់ឲ្យស្រស់ទឹកល្អរយៈពេល ១២ម៉ោង) ។ ដើម្បីសន្សំពេលវេលាសម្រាប់សំដីលអង្កាម គេអាចប្រើសំណាញ់មុងនីឡុង ចងសន្ធឹងឲ្យតឹងដូចកន្ទេល ឬ ដាក់សំណាញ់ក្រាល លើរនាបក្រោមផ្ទះ ឬ ម្លប់ ហើយចាក់រាយអង្កាមកម្រាស់ ១ ចង្កុលដៃ (៥-៦សម) ដើម្បីឲ្យត្រូវខ្យល់បកពីលើ និង ក្រោម ។
- លាយអង្កាមស្រោះទឹកជាមួយនឹងធាតុដុំផ្សេងទៀត ម្តងមួយៗឲ្យចូលគ្នាបានសព្វល្អ រួចហើយខ្ទប់នឹងថង់កៅស៊ូប្លាស្ទិច រួចផ្តាច់នៅកន្លែងហាបបិទជិត រយៈពេល ៣ថ្ងៃ ។

គ-ការរៀបចំថង់ល្បាយអង្កាមផលិតមេផ្សិត និងការបញ្ចូលណែយ៉ូក្នុងថង់ល្បាយ

- ច្រកល្បាយបានផ្តាច់ រួចហើយចូលក្នុងថង់តូចៗ ចងមាត់ថង់នឹងកៅស៊ូកងឲ្យជិត ហើយដាក់ចំហុយក្នុងឆ្នាំង ឲ្យពុះជាប់បានរយៈពេល ៤-៦ម៉ោង។ បន្ទាប់មកស្រង់ថង់ដុំល្បាយ សំដីលទុកឲ្យត្រជាក់រយៈពេល ១០-១២ម៉ោង។
- រៀបចំពុះចិតណែយ៉ូ សម្រាប់បញ្ចូលក្នុងថង់ល្បាយបណ្តុះមេ ។ យកផ្សិតក្រព័ល្ល²³ បេះភ្លាមៗ មកចិតសំអាតគល់នឹងឡាម ឬ កូនកាំបិត (ដូតនឹងអាល់កុល) រួចហើយចិតយកគល់ផ្សិតជាដុំ រាងបួនជ្រុង (កំរាស់ ១សម)។ រួចយកដុំនោះ មកពុះច្រៀកជា ៤ ដុំ ។ ១ ដុំ សម្រាប់ដាក់ចូល ១ ថង់។
- ជ្រើសរើសទឹកកន្លែងមានអនាម័យ សម្រាប់ដាក់បញ្ចូលដុំណែយ៉ូ តាមរបៀបមានអនាម័យ ²⁴ ។មុននឹងដាក់ដុំណែយ៉ូចូលក្នុងថង់បណ្តុះមេយកឬស្សីបិត(រាងប៉ុនចុងចង្កី) ស្អាតចាក់បុកចូលក្នុងល្បាយជានូវរណ្តៅជម្រៅ៣សម(១ថ្នាំងដៃកន្លះ) រួចហើយយកកង្វារ (ឬ ត្របៀត) ស្អាត(លាងនឹងអាល់កុល និង ដុតរាលសម្លាប់មេរោគ) ឆ្លុះចាប់ ដុំណែយ៉ូ ដាក់ក្នុងរន្ធនោះ រួចកប់បិទលប់រណ្តៅវិញ មុននឹងដាក់កងចងមាត់ថង់ និងញាត់សំឡីមាត់ដប។
- ទុកថង់បញ្ចូលដុំណែយ៉ូ រួចដាក់ក្នុងឡាំងប្រអប់បិតជិតឬទឹកកន្លែងហាបក្តៅសមស្រប(៣៧-៣៨ អង្សា) រយៈពេល ៧-១០ថ្ងៃ ទើបអាចយកទៅប្រើបាន ។

²³ សំគាល់បានដោយ ផ្សិតមេក្នុងកញ្ចប់ ដែលមានមាឌមាំ ធំ រឹងណែន មិនជាប់ល្អល ។

²⁴ សំគាល់: ស្អាតគ្មានមេរោគ និង កន្លែងស្អាតស្ងប់ខ្យល់ គ្មានមេស្ត្រី ផ្សិតព្រៃហុយចូលបាន។ បើអាចគួរប្រើទូបង្កាត់ ឬ នៅកន្លែងស្ងប់ (ក្នុងមុង) គ្មានខ្យល់ ។